

gemengde zangvereniging
Vriendschap

Meerjarenbeleidsplan 2022-2026

gemengde zangvereniging
Vriendschap

VOORWOORD

Met plezier presenteren we u het Meerjarenbeleidsplan 2022-2026 van Gemengde Zangvereniging Vriendschap. Het is ons derde beleidsplan sinds in 2011 werd besloten om op gestructureerde wijze de ontwikkeling van ons koor ter hand te nemen met als doel: een vitale vereniging met een relevante rol in het culturele landschap van de Krimpenerwaard. Het vorige beleidsplan dateert van zes jaar geleden en zou in 2020 een update krijgen. Corona gooide echter roet in het eten. Twee jaar lang was het improviseren geblazen en meebewegen met steeds veranderende omstandigheden, met als gevolg weinig ruimte voor het maken van plannen voor de langere termijn. Met het adagium 'we doen wat wèl kan' zijn we als koor de coronaperiode goed doorgekomen en konden we in 2021 zelfs ons 125-jarig jubileum vieren met een prachtig concert, bij welke gelegenheid ons een Koninklijke Erepenging namens het Kabinet des Konings werd uitgereikt. Een mooie en eervolle mijlpaal!

Het Meerjarenbeleidsplan 2016-2020 legde dankzij zijn heldere opbouw en inhoud een stevig fundament voor het langetermijnbeleid van het koor. Anno 2022 is het nog steeds goed bruikbaar als basisdocument voor de organisatie van het koor en voor gebruik in contacten met mogelijke partners, sponsors en verstrekkers van subsidies. Om die reden is het nieuwe Meerjarenbeleidsplan van Vriendschap 2022-2026 vooral een update van het vorige plan met als uitgangspunt: *behoud het goede en verander daar waar nodig en/of gewenst*. Daarmee wordt het een beknopter stuk dan de vorige versie: de hoofdtekst bevat een korte terugblik op de afgelopen periode, een beschrijving van de actuele stand van zaken en de belangrijkste uitdagingen voor het koor, gevolgd door een aantal speerpunten en actievoornemens voor de komende jaren. Relevante informatie over bestuur, organisatie, financiën en samenwerking met externe partijen is terug te lezen in de bijlagen.

Om tot dit plan te komen heeft een enquête plaatsgevonden onder de leden, zijn de uitkomsten daarvan besproken tijdens de Algemene Ledenvergadering van 22 maart 2022, zijn interviews gehouden met de dirigent en de voormalig voorzitter en vonden diverse besprekingen plaats binnen het bestuur.

Wij wensen u veel leesplezier!

Namens het bestuur van Gemengde Zangvereniging Vriendschap,

Lucie Boonekamp
voorzitter

Inhoud

Voorwoord	3
1. Wat maakt Vriendschap tot Vriendschap?	5
Missie van Vriendschap	5
2. Korte terugblik op 2016-2022	6
Doelen 2016-2020	6
Zijn de doelen bereikt?	6
3. Uitdagingen voor Vriendschap.....	8
Hoe blijft een amateurkoor 'in de markt'?	8
Hoe blijft het koor verbonden met de samenleving?.....	8
Hoe blijven we onze kwaliteit verbeteren en hoe nemen we iedereen daarin mee?	9
Hoe zorgen we voor vitaliteit, verjonging en een evenwichtige samenstelling?.....	9
4. Speerpunten en actiepunten 2022-2026.....	10
Uitdagend repertoire en kwaliteit van de zang	10
Vitaliteit, verjonging en verbreding van de koorsamenstelling	10
Sociale verbondenheid binnen het koor	11
Verbondenheid met de samenleving	11
5. Vriendschap organiseren	13
Menskracht	13
Middelen.....	13
Bijlage - Beleid en organisatie van Vriendschap	14
1 Bestuur en organisatie	14
2 Artistiek beleid	15
3 Aannamebeleid en kwaliteitsbevordering	16
4 Financiën	18
5 Sponsorbeleid.....	21
6 Publiciteit	21
7 Samenwerking en uitwisseling	23
8 Vieringen	24

1. WAT MAAKT VRIENDSCHAP TOT VRIENDSCHAP?

Een koor dat al ruim 126 jaar bestaat, dat moet toch wel bijzonder zijn..... waaraan ontleent Vriendschap haar bestaansrecht, is de vraag die dan als eerste opkomt? Wat maakt Vriendschap tot Vriendschap en wat maakt dat - terwijl vele koren bij gebrek aan leden zichzelf de afgelopen jaren moesten opheffen - Vriendschap zelfs is gegroeid in aantal leden?

De essentie van Vriendschap staat in onderstaande tekst verwoord. Ze geeft weer wat kenmerkend en onderscheidend is voor dit koor en tevens wat Vriendschap als haar opdracht, haar missie ziet.

Missie van Vriendschap

Gemengde Zangvereniging Vriendschap, sinds 1896 gevestigd in Berkenwoude, is een klassiek koor dat binnen en ook steeds meer buiten de Krimpenerwaard bekendheid geniet. Het koor brengt een uitgebreid en uitdagend klassiek repertoire onder andere tijdens de jaarlijkse Concerten bij Kaarslicht. Een zo hoog mogelijke artistieke kwaliteit in combinatie met onderlinge verbondenheid tussen de leden vormen de kracht van Vriendschap en de basis voor vitaliteit van de vereniging. Aldus werkt Vriendschap aan een onderscheidende en herkenbare plaats in het culturele landschap van de Krimpenerwaard.

De lange geschiedenis van het koor en de veronderstelde unieke kenmerken vormen uiteraard geen garanties voor de toekomst. Allerlei ontwikkelingen brengen ook voor Vriendschap onzekerheden mee. In het volgende hoofdstuk komt aan de orde hoe hiermee in de afgelopen jaren is omgegaan en met welk resultaat. En in hoofdstuk 3 komen actuele en nieuwe uitdagingen aan bod waarop Vriendschap dient te anticiperen. Hoofdstuk 4 benoemt de speerpunten voor de komende jaren en hoofdstuk 5 beschrijft hoe een en ander georganiseerd gaat worden.

2. KORTE TERUGBLIK OP 2016-2022

Doelen 2016-2020

"Het bestuur ontwikkelt plannen en realiseert ze in nauwe samenwerking met dirigent en leden. De plannen moeten gericht zijn op bevordering van de kwaliteit van de zang, de bevordering van de sociale verbondenheid onder de leden, samenwerking met collega-koren en de bewoners van de regio. Het bestuur dient alert te zijn op de leeftijdsopbouw van de leden, draagt zorg voor verjonging en vernieuwing, zodat voortbestaan van het koor niet noodgedwongen eindigt vanwege vergrijzing."

Dit waren kort samengevat de hoofddoelen in het Meerjarenbeleidsplan 2016-2020 (zie MJBP 2016-2020 p.7). Wat opvalt, is dat de doelen niet alleen op de kwaliteit en samenstelling van het koor zelf – dus intern – gericht zijn maar ook op de buitenwereld.

Zijn de doelen bereikt?

Terugkijkend op de afgelopen jaren komen leden, bestuur, voormalig voorzitter en dirigent tot de volgende conclusies.

1. Kwaliteit van de zang en uitdagend repertoire

De conclusie is eensgezind dat de kwaliteit van het zingen in de afgelopen jaren is verbeterd. Bijna 80 procent van de koorleden onderschrijft deze conclusie. Ook het repertoire is uitdagender geworden. Onderstaande uitspraken illustreren dit:

"De kwaliteit van de individuele zangers is verbeterd, mede ook omdat er steeds instroom is van nieuwe leden die goed mee kunnen komen met het nieuwe repertoire."

"Het repertoire is uitdagender, moeilijker, en het moet veel sneller worden ingestudeerd."

Tegelijkertijd is er het besef dat er ook nog veel te leren valt.

"We zijn er als koor op vooruit gegaan, maar misschien is het handig om aan de basis nog eens goed aandacht te besteden."

2. Sociale verbondenheid onder de leden

Ook de sociale verbondenheid onder de leden heeft zich positief ontwikkeld. Volgens 90% van de leden is deze goed of zelfs nog beter geworden in de afgelopen jaren. Een kanttekening daarbij is dat het voor nieuwkomers lastiger bleek om snel aansluiting te vinden binnen het koor. Maatregelen in verband met corona waardoor letterlijk en figuurlijk meer afstand moest worden genomen, zijn genoemd als belangrijke oorzaak hiervan.

3. Verbondenheid met de samenleving

Bij verbondenheid met de samenleving wordt onderscheid gemaakt tussen verbondenheid met burgers van de Krimpenerwaard in het algemeen, verbondenheid met sponsors c.q.

subsidiegevers en Vrienden van Vriendschap en verbinding met andere culturele organisaties waaronder koren.

Van oudsher kent Vriendschap een vaste schare fans en bezoekers van bijvoorbeeld de Concerten bij Kaarslicht. In de periode tot 2020 is die verbondenheid verder toegenomen. Daarna echter konden door corona vele activiteiten zoals de Concerten bij Kaarslicht maar ook de Perkouwse markt en de Timmertuin geen doorgang vinden. Dat heeft uiteraard effect gehad op de verbondenheid met burgers en met Vrienden van Vriendschap. Dankzij actief beleid zijn er ook in coronatijd goede contacten gebleven met sponsors en subsidiegevers. De samenwerking met andere culturele organisaties waaronder koren is in de afgelopen jaren beperkt gebleven.

4. Vitaliteit en verjonging

Sinds 2016 is het koor gegroeid van destijds 44 leden jaar tot 52 leden. Ter vergelijking: het landelijk gemiddelde bij verenigingen voor kunstbeoefening¹ is 36 vaste leden, dit is een daling van 12% ten opzichte van 2018, toen verenigingen gemiddeld 41 vaste leden hadden². Corona heeft in deze afname een belangrijke rol gespeeld.

In 2016 was de gemiddelde leeftijd van de leden van Vriendschap 63 jaar, deze is sindsdien licht toegenomen tot 63,5 jaar. Uit landelijke trends blijkt dat bijna de helft van de verenigingen 'vergrijsd', dit speelt het sterkst bij koren³.

Vriendschap is 'tegen de verdrukking in' dus groter geworden en qua leeftijd gelijk gebleven. Dat is mede te danken aan het beleid om een keer per twee jaar een groot koorproject te organiseren met een aansprekend programma waarbij zangers zich op projectbasis kunnen aansluiten. Een aantal van hen besluit na afloop om permanent koorlid te worden en zorgt daarmee zowel kwantitatief als kwalitatief voor versterking van het koor.

De algemene conclusie over de afgelopen jaren is dat de doelen grotendeels zijn behaald en dat het koor ondanks de coronaperiode zich heeft kunnen versterken.

---

¹ Muziekverenigingen, koren, schilder-, foto- en filmclubs, toneel- en dansverenigingen – zie Verenigingsmonitor 2021

² Zie [20210915-VERENIGINGSMONITOR 2021 DT.pdf](#) p.4

³ Zie [20210915-VERENIGINGSMONITOR 2021 DT.pdf](#) p.5

3. UITDAGINGEN VOOR VRIENDSCHAP

Met ruim 1,7 miljoen samen zingende Nederlanders, 10% van onze bevolking, behoort Nederland qua aantal zangers tot de top van Europa. Alleen Oostenrijk telt meer mensen die samen zingen⁴. In ons land zijn meer mensen lid van een koor dan van een voetbalclub. Binnen cultuur, sport en vrijetijdsbesteding spelen koren dus een belangrijke rol, de Nederlandse koorsector is zelfs veruit de grootste kunstensector van ons land.

Dat zoveel mensen graag zingen, betekent nog niet dat koren als vanzelfsprekend een bloeiend bestaan leiden. Hieronder volgen de belangrijkste uitdagingen voor Vriendschap voor de komende jaren. Dat gebeurt 'van buiten naar binnen', te beginnen met de plaats van het koor in de buitenwereld. In het hoofdstuk hierna worden de uitdagingen vertaald in speerpunten en actiepunten voor de komende jaren.

Hoe blijft een amateurkoor 'in de markt'?

Op dit moment telt de Krimpenerwaard zo'n 30 koren in allerlei varianten van popkoor, klassiek koor, gospelkoor tot shantykoor en religieuze koren⁵. In het verleden telde vrijwel elke kern van de Krimpenerwaard een of meer amateurkoren. De koren vormden een deel van 'de trots' van het dorp en hadden daarmee als vanzelf een trouwe groep bezoekers onder de lokale bevolking. In de loop der tijd is het aantal koren afgenomen deels als gevolg van vergrijzing en gebrek aan met name mannelijke stemmen (zie onder).

Een gebrek aan inhoudelijke vernieuwing speelt echter ook een belangrijke rol bij het verdwijnen van koren. Immers, anno 2022 hebben muzikliefhebbers hun favoriete muziek voor het uitkiezen. Er is een groot aantal professionele koren en met één druk op de knop komen de prachtigste uitvoeringen via YouTube of Spotify de huiskamer binnen, met een kwaliteit waaraan het lokale amateurkoor niet kan tippen. Voor mooie muziek gaan bezoekers dus niet per se meer naar uitvoeringen van hun lokale koor. Koren moeten daarom meer doen om aantrekkelijk te blijven voor het publiek. Een belangrijke sleutel is vernieuwend en verrassend repertoire. De uitdaging is dus om als koor en dirigent hiernaar voortdurend op zoek te blijven.

Hoe blijft het koor verbonden met de samenleving?

Vriendschap had met haar oorsprong in Berkenwoude jarenlang een sterke verbondenheid met andere verenigingen en de activiteiten in dit dorp. Nu leden uit de hele Krimpenerwaard (en zelfs van daarbuiten) komen, is Vriendschap steeds meer een koor van de héle Krimpenerwaard geworden. De verbondenheid met de lokale samenleving blijft ook in de toekomst een belangrijke levensader voor de vereniging, of het nu gaat om koorleden zelf, bezoekers, sponsors en subsidiegevers of andere culturele organisaties. Het merendeel van

---

⁴ [SINGING EUROPE - report 2015 \(europeanchoralassociation.org\)](#)

⁵ Zie [Smartmap | Zangverenigingen/koren](#)

de bezoekers komt naar uitvoeringen omdat zij een of meer leden van het koor persoonlijk kennen, vanuit een vorm van 'goodwill' dus. In die zin loopt de verbondenheid met de samenleving voor een groot deel via elk van de koorleden. Datzelfde geldt voor contacten met sponsors en subsidiegevers, ook deze lopen vrijwel volledig via individuele leden. Blijven investeren in die relaties is dus de opdracht. Daarnaast is de uitdaging voor het koor als geheel om zich helder en herkenbaar op de kaart te blijven zetten en ook met andere culturele organisaties, lokale initiatieven en de gemeente goede contacten te blijven onderhouden.

Hoe blijven we onze kwaliteit verbeteren en hoe nemen we iedereen daarin mee?

De kwaliteit van de zang is zeker verbeterd en tegelijkertijd valt er nog veel te leren, dat was kort samengevat de conclusie bij de terugblik op de afgelopen jaren. De vraag over kwaliteit raakt de vraag over de ambities van het koor: Vriendschap is en blijft een amateurkoor waarin *onderlinge verbondenheid* – de naam zegt het al - hand in hand gaat met zingen met een *zo hoog mogelijke artistieke kwaliteit* (zie missie, p.4). Voor het ene lid zijn de wekelijkse repetities hét moment om elkaar te ontmoeten en dan het repertoire eigen te maken, een ander lid doet aan thuisstudie, wil tijdens repetities beslagen ten ijs komen en is vooral voldaan als hij/zij goed kan meekomen in het samen zingen met anderen. Daarin een goede balans vinden, zorgen dat iedereen na een repetitie voldaan naar huis gaat, is dus een uitdaging voor koor en dirigent.

Vast staat dat de lat in de loop der tijd hoger is komen te liggen, zoals blijkt uit de uitspraak 'dat het repertoire uitdagender en ook moeilijker is geworden en ook sneller moet worden ingestudeerd'. De kunst is om ook het zelf instuderen zo aantrekkelijk en gemakkelijk mogelijk te maken, zodat plezier en resultaat hand in hand gaan. Gelukkig zijn hiervoor de afgelopen jaren steeds meer hulpmiddelen beschikbaar gekomen. Ook hebben enkele leden ontdekt dat samen repeteren in kleine groepjes stimulerend werkt.

Hoe zorgen we voor vitaliteit, verjonging en een evenwichtige samenstelling?

Kwaliteit hangt ook sterk samen met de samenstelling en vitaliteit van het koor. Eerder is al geconstateerd dat het koor in omvang is gegroeid met een geringe toename van de gemiddelde leeftijd. Met 18 sopranen, 21 alten, 5 tenoren en 8 bassen is de samenstelling en dan met name de verhouding tussen mannen- en vrouwenstemmen schever geworden de afgelopen jaren. De tweejaarlijkse projecten om nieuwe leden te werven, blijven belangrijk maar zijn niet voldoende gebleken voor het aantrekken van mannenstemmen. Er zijn extra inspanningen nodig om met name hen binnen te halen. Dit wordt dus de komende jaren een van de speerpunten.

Alle uitdagingen overziend, kan worden vastgesteld dat deze in het vorige meerjarenbeleidsplan ook al duidelijk aanwezig waren. Het beleid van de afgelopen jaren wordt dan ook voortgezet en op onderdelen aangescherpt.

4. SPEERPUNTEN EN ACTIEPUNTEN 2022-2026

Dit hoofdstuk vat de belangrijkste speerpunten voor Vriendschap voor de komende jaren samen en geeft aanzetten voor een concrete aanpak. Dit gebeurt 'van binnen naar buiten', te beginnen bij repertoire en kwaliteit die immers de basis leggen voor het (voort)bestaan van het koor.

Uitdagend repertoire en kwaliteit van de zang

De lijn dat de dirigent de *lead* heeft bij de bepaling van het repertoire, heeft de afgelopen jaren duidelijk haar vruchten afgeworpen. Dit beleid wordt de komende jaren dan ook voortgezet. Jaarlijks komt de dirigent in overleg met het bestuur tot de keuzes van repertoire en uitvoeringen.

Ook wat betreft het werken aan kwaliteit wordt voortgebouwd op de afgelopen jaren.

- Op de eerste plaats via het aannamebeleid en daarbij horende kwaliteitseisen, de tweejaarlijkse stemtesten en studiedagen c.q. het tweejaarlijks studieweekend. In bijlage 3 staat een en ander verder uitgewerkt.
- Om thuisstudie te vergemakkelijken wordt waar mogelijk per stemsoort online oefenmateriaal beschikbaar gesteld. Dit materiaal verschijnt op de ledenpagina van de website en wordt onderdeel van de op te zetten online bibliotheek met partituren en oefenmateriaal.
- Veel koorleden volgen op eigen gelegenheid zanglessen. Daarnaast is er behoefte aan Algemene Muzikale Vorming en kennis van het notenschrift. Veel is online te vinden, zie bv. <https://www.muzieklerenlezen.nl>.
- Periodiek laat het koor zich in de voorbereiding van concerten ondersteunen door een *vocal coach* die in overleg met de dirigent werkt aan specifieke leerpunten van het koor en de verschillende stemgroepen.

Nieuw is het idee is om Vriendschap een 'werkplaats' te laten zijn voor jonge componisten die koorwerken schrijven. Vriendschap is daarvoor zeer geschikt en via subsidies kunnen dergelijke initiatieven worden ondersteund. Samen met de dirigent gaat het bestuur de mogelijkheden hiervoor onderzoeken.

Vitaliteit, verjonging en verbreding van de koorsamenstelling

De tweejaarlijkse grote projecten met projectzangers zijn een succes gebleken en krijgen dus zeker een vervolg. Daarnaast ondernemen bestuur en dirigent een aantal gerichte acties om – bij voorkeur mannelijke en jongere – zangers aan te trekken. De volgende ideeën krijgen een uitwerking:

- Een aantal workshops voor mannelijke zangers gedurende opeenvolgende zaterdagen. Aankondiging vindt plaats via een uitgebreide mediacampagne. Na de workshops volgt introductie van de aspirant-leden bij de koorrepetities en wordt elke nieuwkomer gekoppeld aan een buddy in het koor.

- Periodieke open repetitieavonden, ook deze worden breed aangekondigd in plaatselijke en social media.
- Actief op zoek gaan naar vindplaatsen voor aspirant-leden. Bijvoorbeeld zangpedagogen en (muziek)scholen gericht benaderen.

Sociale verbondenheid binnen het koor

Een belangrijke pijler onder het lange bestaan van Vriendschap is dat de vereniging haar naam eer aan doet: het koor kent een grote betrokkenheid tussen de leden onderling, erin zijn vriendschappen voor het leven ontstaan. Daar zijn we als koor trots en zuinig op.

- De bekende sociale activiteiten zoals de openbare repetitie, de tapasavond en het tweejaarlijkse studieweekend worden voortgezet. Hetzelfde geldt voor rituelen zoals de wekelijkse traktatie en het toezingen van jarigen, verjaardagskaarten en aandacht voor lief en leed.
- Daarnaast is er ruimte voor nieuwe activiteiten dan wel een andere invulling van bestaande activiteiten (bijvoorbeeld de nieuwjaarsreceptie, productverkoop bij de Timmertuin). Het initiatief daarvoor ligt primair bij de leden zelf.
- Tijdens de coronaperiode is ervaring opgedaan met het samen oefenen in kleine groepen. Naast effect op de kwaliteit van de zang leidt dit ook tot meer onderlinge verbondenheid. Dergelijke initiatieven worden dus aangemoedigd.

Verbondenheid met de samenleving

Na afwezigheid van bijna 2,5 jaar is De Zwaan in Berkenwoude vanaf september 2022 weer de repetitielocatie voor Vriendschap. Daarmee is Vriendschap terug op de plek waar ze ooit in 1896 is begonnen. Verbondenheid met de samenleving onderhouden en versterken gebeurt als volgt:

- De jaarlijkse Concerten bij Kaarslicht vinden plaats in Berkenwoude, tenzij het koor als gevolg van nieuwe coronamaatregelen moet uitwijken naar een andere locatie. Bij de keuze voor een alternatieve locatie is naast sfeer, akoestiek en ventilatiemogelijkheid de bereikbaarheid voor het vaste publiek een belangrijk punt. Mochten als gevolg van corona de Concerten bij Kaarslicht in het najaar steeds komen te vervallen, dan zoeken we een aansprekend alternatief in een andere periode van het jaar. Er valt bijvoorbeeld te denken aan een 'Midzomernachtconcert' rondom de langste dag in juni.
- Vriendschap is inmiddels een koor van de hele Krimpenerwaard en wil zich als zodanig ook laten zien. Het koor volgt de culturele activiteiten in de Krimpenerwaard en doet daar desgevraagd aan mee indien dit passend is in het repertoire en repetitie- en concertschema. Optreden met een klein deel van het koor behoort daarbij tot de mogelijkheden, het jaarlijks optreden van een klein mannenkoor tijdens de Timmertuindagen is daarvan een mooi voorbeeld.

- Contacten met Vrienden van Vriendschap, sponsors en subsidiegevers worden voortgezet. Naast aankondigingen van concerten en andere activiteiten, halfjaarlijkse nieuwsbrieven zijn vooral de persoonlijke contacten hierin belangrijk.
- Vriendschap beschikt over goede contacten met de lokale media zoals het Kontakt en RTV Krimpenerwaard. Voor PR zullen deze ook de komende jaren veel worden benaderd, daarnaast zal er meer inzet zijn op PR via digitale media.

5. VRIENDSCHAP ORGANISEREN

Een vereniging als Vriendschap staat of valt bij de gezamenlijke inzet van de leden, het bestuur en de dirigent. Samen organiseren zij elke dag weer Vriendschap!

Om te doen wat de vereniging wil doen, zijn menskracht en middelen nodig.

Menskracht

Voor wat betreft de menskracht kende de vereniging de afgelopen jaren naast het bestuur ook diverse commissies: een kascontrole-commissie, een PR-commissie, een jubileumcommissie, een Perkouwse Markt commissie, een sponsorcommissie, de Oliebollen, muziekbibliotheek- en archiefcommissie. Sinds de Algemene Ledenvergadering van 22 maart 2022 is het aantal commissies om uiteenlopende redenen flink uitgedund tot drie: de kascontrole-commissie, de PR-commissie en de archiefcommissie. Daar staat tegenover dat in de enquête van voorjaar 2022 de leden hebben aangegeven voor welke activiteiten ter ondersteuning van het koor zij beschikbaar zijn. Het bestuur zal hier dankbaar gebruik van maken!

Middelen

Voor de activiteiten van het koor staan verschillende bronnen van inkomsten ter beschikking: contributies, subsidies, sponsorgelden en fondsenwerving, inkomsten van de 'Vrienden van Vriendschap', geld uit specifieke acties en inkomsten uit verkoop van door leden gemaakte producten.

De afgelopen jaren is gebleken dat specifieke acties – denk aan de Anjeractie en de Rabobankactie – zeer weinig opleverden en dat ook de animo onder de leden om hiermee door te gaan klein was. Besloten is dus om hiermee te stoppen. Na vele jaren is ook de Oliebollencommissie gestopt met haar activiteiten, ook aan deze inkomstenstroom is dus een einde gekomen. Aangezien de kosten voor met name de repetitieruimte juist sterk zijn gestegen – vanwege corona is de oude vertrouwde kleine zaal in De Zwaan niet langer geschikt – is tijdens de Algemene Ledenvergadering 2022 besloten tot een verhoging van de contributie. Voor behoud van de overige bronnen van inkomsten - subsidies, sponsorgelden en fondsenwerving, inkomsten van de 'Vrienden van Vriendschap' – blijft het bestuur zich samen met de leden inzetten.

Bij de organisatie van een koor komt nog veel meer kijken. In de bijlagen staan de verschillende onderdelen van beleid en organisatie en de afspraken die daarbij worden gehanteerd, verder uitgewerkt.

BIJLAGE - BELEID EN ORGANISATIE VAN VRIENDSCHAP

---

1 Bestuur en organisatie

Voor de verwezenlijking van het beleid van Vriendschap is een krachtig en transparant bestuur nodig dat in goede en prettige samenwerking met dirigent en leden de vereniging in stand houdt, zich actief profileert, voortdurend de ontwikkelingsmogelijkheden van het koor verkent met visie op de toekomst en met het zangplezier hoog in het vaandel.

1.1. Het algemeen bestuur

Het bestuur is samengesteld uit ten minste 5 personen. Het bestuur is samengesteld uit voorzitter, secretaris, penningmeester en 2 leden. De laatsten hebben één of meerdere duidelijke taken.

1.2. Het dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur wordt gevormd door de voorzitter, secretaris en penningmeester en behartigt de lopende zaken.

1.3. De voorzitter

De voorzitter is het centrale aanspreekpunt van en voor het koor. Hij⁶ houdt overzicht en toezicht op de uit te voeren werkzaamheden. Hij behandelt en draagt beleidsmatige zaken aan en is de aangewezen persoon voor toespraken, ontvangsten etc. De functie heeft een sterk representatief karakter. Ook onderhoudt de voorzitter de directe contacten met de dirigent en informeert het bestuur.

1.4. De secretaris

De secretaris is belast met het schrijfwerk. Hij voert de correspondentie en stelt de contracten op. Tevens legt de secretaris verslag van de vergaderingen.

1.5. De penningmeester

De penningmeester is verantwoordelijk voor het financiële wel en wee van de vereniging. Hij zoekt en onderhoudt de contacten met subsidiënten, fondsen en sponsors en andere instanties die de vereniging van geld kunnen voorzien. Hij houdt een degelijk overzicht van de financiële staat van de vereniging bij die te allen tijde is in te zien door de andere bestuursleden. De penningmeester alarmeert tijdig indien de financiële situatie zich negatief ontwikkelt. Ook is de penningmeester verantwoordelijk voor het financieel jaarverslag. In paragraaf 4.3 staat de functie van de penningmeester nader uitgewerkt.

1.6. Competenties van bestuursleden

Bestuursleden dienen betrokken en aansprekende personen te zijn met talent om te besturen. Hun beroepsmatige kwaliteiten worden zo veel mogelijk benut ten dienste van de vereniging. Zij dienen tevens oog te hebben voor de processen die zich binnen het koor afspelen.

Het bestuur ontwikkelt plannen en realiseert ze in nauwe samenwerking met dirigent en leden. Het doet dit op flexibele en democratische wijze met oog voor de vernieuwingen die de toekomst vraagt en met ambitie om de kwaliteit en bekendheid van het koor te vergroten.

---

⁶ Waar in dit document 'hij' staat, wordt 'hij/zij' bedoeld.

1.7. Commissies

Het bestuur kan op alle denkbare terreinen ter verlichting van de uitvoering van zijn werk commissies instellen, bijvoorbeeld op het gebied van de PR, sponsoring, reizen, concerten of bij eenmalige activiteiten.

Het bestuur stelt de commissies samen uit de zich vrijwillig aangemelde en/of gevraagde leden en houdt daarbij in het oog dat de vaardigheden die nodig zijn om het doel van de commissie te verwezenlijken, voldoende vertegenwoordigd zijn.

In elke commissie is ten behoeve van een goede communicatie en afstemming met het bestuur een bestuurslid aanwezig. Indien er echter sprake is van een commissie met een korte, eenmalige activiteit kan de commissie opereren zonder bestuursvertegenwoordiging. De commissie kan echter alleen besluiten nemen in of na overleg met het bestuur.

2 Artistiek beleid

Het bestuur is belast met het algemeen beleid. De dirigent bepaalt in overleg met het bestuur het artistiek beleid en voert het uit. Onderscheiding in het koorlandschap door een uitdagende repertoirekeuze is daarmee van belang. Dat biedt een meerwaarde ten opzichte van de overige muziekgezelschappen in de regio en geeft het koor herkenbaarheid en een levendige uitstraling. De verhouding bestuur/dirigent is vastgelegd in de overeenkomst die het bestuur met de dirigent heeft gesloten. Hieronder staat een nadere specificatie van de taken van de dirigent en de samenspraak met het bestuur, zoals die momenteel bestaat.

2.1 De dirigent

- Hij dient in het bezit te zijn van een diploma (gelijkwaardig aan) Master koordirectie, of studerend daarvoor.
- Hij moet in staat zijn tot het werken vanuit een artistieke visie gerelateerd aan de mogelijkheden van de vereniging.
- Hij moet beschikken over pedagogisch en didactisch inzicht en betrokkenheid bij de vereniging.
- Hij dient gedegen kennis te hebben van programmasamenstelling en opbouw passend bij de vereniging in die fase.
- Hij werkt aan de hand van een zelf opgesteld en goedgekeurd meerjaren-koor- en scholingsplan en tracht dit te realiseren.
- De dirigent stelt samen met het bestuur een aannamebeleid vast en werkt volgens dit plan.
- De dirigent reserveert tijd om samen met het bestuur aan de ontwikkeling van het koor te werken.
- De dirigent heeft aandacht voor adequate repertoirekeus, repetitieopbouw, en heeft een goede verstandhouding met leden en bestuur en bestaande contacten.
- De dirigent bepaalt samen met het bestuur elk jaar het concertschema.

2.2 Het bestuur en de dirigent

Het bestuur biedt in goed overleg de mogelijkheid en schept de voorwaarden om de dirigent op alle terreinen zo goed en plezierig mogelijk te kunnen laten werken en om zijn plannen passend bij de missie en ambities van het koor, te kunnen realiseren.

Zo vaak als nodig, ten minste eens per jaar evalueert de dirigent samen met de voorzitter en eventueel een bestuurslid de afgelopen periode en stellen zij indien noodzakelijk in overleg met de andere bestuursleden, de nodige zaken bij.

2.3 Procedure bij werving nieuwe dirigent

Bij werving van een nieuwe dirigent gaat het bestuur als volgt te werk:

- Het bestuur stelt een profielschets op met daarin eisen zoals verwoord in paragraaf 2.1 en eventuele aanvullende eisen.
- Het bestuur maakt via verschillende kanalen de vacature bekend.
- Het bestuur stelt een sollicitatiecommissie in met daarin een of meer bestuursleden en enkele koorleden.
- De kandidaat-dirigent houdt een proefdirectie, deze wordt besproken binnen de sollicitatiecommissie.
- Het staat het bestuur vrij om bij de procedure een of meerdere externe deskundigen te betrekken.

3 Aannamebeleid en kwaliteitsbevordering

3.1 Aannamebeleid

Steeds meer is het ook bij amateurgezelschappen de gewoonte om een bewuste vorm van ledenbeheer te hanteren met als doel een vitaal, muzikaal en sociaal koor in stand te houden en de artistieke en muzikale kwaliteit hoog te houden. Ervaring leert dat kwaliteit ook kwaliteit aantrekt. Nieuwe leden worden vooral via persoonlijke contacten en voor koorprojecten geworven en na een korte kennismakingsperiode op de gewenste kwaliteiten getoetst, waarna het nieuwe lid officieel wordt verwelkomd. Deze toetsing vindt plaats volgens de huidige kwaliteitscriteria.

Dat leden vooral door persoonlijke contacten en door koorprojecten worden aangeworven, betekent vaak dat deze nieuwe leden van nature passen in de sociale structuur van de groep en zich aangetrokken voelen tot het artistieke gezicht van het koor.

3.1.1 Aanmelding

Wanneer een aspirant-lid zich aanmeldt, zal het bestuur, na overleg met de dirigent en in ogenschouw nemend wat rondom het aannamebeleid (in lid 4.3) is vastgesteld, het aspirant-lid wel of niet uitnodigen voor een auditie.

3.1.2 Stop voor een stemsoort

In overleg met het bestuur kan de dirigent bepalen dat er voor een bepaalde stemsoort zo lang als nodig een ledenstop geldt. Dit om de balans in het koor te bewaren.

3.1.3 Procedure bij ongeschiktheid

Indien er na de auditie wordt besloten dat het aspirant lid niet kan deelnemen aan het koor zal de secretaris hem dit op gepaste wijze schriftelijk melden.

3.1.4 Procedure bij geschiktheid

Bij eventuele geschiktheid vindt er een gesprek plaats tussen voorzitter/bestuurslid en het nieuwe lid waarin eisen worden uitgesproken t.a.v. bijwonen van de repetities, inzet, concertkleding, contributieverplichting, etc. Daartoe wordt digitale informatie aan het nieuwe lid verstrekt. Daarin bevindt zich ook de ledenlijst en de jaaragenda en een te ondertekenen akkoordverklaring met de AVG-richtlijnen van het koor. Bij aanname wordt het nieuwe lid aangekondigd op de eerstvolgende repetitie en voorzien van de benodigde muziek.

3.1.5 Procedure bij leden voortkomend uit het Projectkoor

We streven ernaar om 1x per 2 jaar een groot koorproject te organiseren met een aansprekend programma dat zo mogelijk een bijzondere aantrekkingskracht kan uitoefenen op mensen die op projectbasis met ons koor zouden willen meezingen.

Bij de werving zullen de eisen tot deelname aan dit koor worden vermeld. Na afloop van het koorproject kunnen aspirant-leden zich melden. Er wordt op gelet dat de eisen betreffende aanname van nieuwe leden van tevoren bij de aspirant-leden bekend zijn. Het aannamebeleid zal vervolgens verlopen volgens de vermelde procedures. Deelname aan de koorprojecten betekent dus niet automatische verwerving van een definitief lidmaatschap.

3.2 Kwaliteitsbevordering

Bij het in stand houden van een vitaal koor waarin elk lid actief kan meedoen, hoort de goede bewaking van de kwalitatieve mogelijkheden van de zangers en een voortdurend werken aan de kwaliteit van de individuele zangers en de klank van het koor als geheel.

3.2.1 Toetsing op stem

Eenmaal per twee jaar wordt er een algehele stemronde gehouden. Doel van deze stemronde is om bij te houden of alle koorleden qua kleur en kwaliteit van de stem nog op de juiste plek in het koor staan, en om de mogelijkheid te hebben om de koorleden individueel van advies te voorzien over het gebruik van hun stem. Doel van de stemtest is ook om te constateren of de stem, ook bij het klimmen der jaren, blijft voldoen aan de eisen die door de dirigent worden gesteld om het koor zijn kwaliteit te doen behouden.

Vooralsnog is besloten geen consequenties aan deze stemronde te verbinden betreffende beëindiging van lidmaatschap, al kunnen de resultaten van de stemtest, binnen de persoonlijke setting van koorzanger en dirigent, wel aanleiding zijn tot een gesprek daarover.

Naast de tweejaarlijkse stemronde kan tussentijds bij problemen bij individuele zangers een individuele stemtest plaatsvinden met het oog op een persoonlijk advies.

3.2.2 Toetsing op inzet en vaardigheden

Gestelde eisen:

- Van elk lid mag verwacht worden dat hij streeft om alle repetities en concerten bij te wonen.
- In geval van te veel verzuimde repetities zal de dirigent bepalen of een koorlid medewerking mag verlenen aan een concert.
- Van elk lid mag verwacht worden over de benodigde vaardigheden te beschikken om actief in het koor te zingen.

Indien een lid niet voldoet aan de gestelde eisen zal een gesprek plaatsvinden met het betreffende lid, de dirigent en de voorzitter van het bestuur, waarvoor de dirigent en het bestuur zullen overleggen over de noodzakelijk te nemen stappen waarbij gestreefd zal worden naar verbetering van de punten. Indien na een afgesproken periode geen verbetering optreedt, zal er van het betreffende lid als koorlid afscheid genomen dienen te worden.

Belangrijk is om te vermelden dat in bovengenoemde procedures altijd de objectiviteit, de kwaliteit en het voortbestaan van het koor de uitgangspunten zijn en dat er nooit een persoonlijk belang is. Voorop staat dat alle leden de vereniging lief zijn en dat de verbondenheid, het kloppende hart, in stand moet blijven.

3.2.3 Scholing

Wat betreft het scholingsbeleid: de dirigent draagt zorg voor een adequaat meerjaren-scholingstraject. Per jaar stelt hij een plan op en overlegt het met het bestuur.

Koorscholing van de gehele groep vindt op dit moment plaats in het kader van de reguliere repetities en tijdens studiedagen c.q. studieweekenden. Incidenteel vindt inzet plaats van een *vocal coach*.

Individuele scholing is aan te bevelen en moet worden gestimuleerd. Dit kan bijvoorbeeld door het volgen van een koorscholingscursus (bijvoorbeeld aan het Randstedelijk Zanginstituut) ter verbetering van o.a. solfège en zangtechniek of door het nemen van individuele zanglessen. Voor wat betreft Algemene Muzikale Vorming en kennis van het notenschrift is ook online veel te vinden,

3.2.4 Ondersteuning van thuisstudie

Om thuisstudie te vergemakkelijken wordt waar mogelijk per stemsoort online oefenmateriaal beschikbaar gesteld. Dit materiaal verschijnt op de ledenpagina van de website en wordt onderdeel van de op te zetten online bibliotheek met partituren en oefenmateriaal.

4 Financiën

De keuzes die een bestuur in overleg met de achterban maakt, hebben altijd gevolgen voor de financiën. Keuzes op langere termijn vragen om een goed financieel beleid. Regeren is ook hier vooruitzien. Een gezond financieel beleid maakt realiseren van ambities mogelijk.

4.1 Uitgaven

De vereniging heeft heel wat uitgaven die naar omvang en soort uiteenlopen.

- Personele kosten: honorarium dirigent, solisten, externe begeleiding, pianostemmer
- Bestuurs-/organisatiekosten
- Huisvestingskosten: huur repetitieruimte/concertruimte
- Aanschaf/ huur muziek, drukwerk, lidmaatschap koepelorganisatie, Buma, premies
- Onvoorziene uitgaven

Daarnaast reserveert de vereniging gelden voor grote uitgaven zoals een piano of een bijzondere viering.

4.1.1 Honorarium dirigent

Hierbij volgt het bestuur de richtlijnen voor dirigenten zoals aangegeven bij de VNK (Verenigde Nederlandse Korenorganisaties).

4.1.2 Honorarium solisten

- De secretaris onderhandelt (in overleg met de penningmeester) met de door de dirigent voorgestelde solisten over een honorarium.
- Ze koppelen de prijs terug naar de andere bestuursleden.
- Na overleg stelt de secretaris een contract op met daarin de verwachte diensten en het geboden honorarium.
- Dit contract wordt ter ondertekening opgestuurd naar de solist.
- Nadat het getekende contract in het bezit is van de secretaris is de overeenkomst definitief.

4.1.3 Honorarium externe begeleiding bijvoorbeeld op gebied van scholing

- Op voorstel van de dirigent wordt een extern adviseur-scholingsdeskundige benaderd.
- Dan volgt dezelfde procedure als bij de solisten (zie 4.1.2).

4.1.4 Huisvestingskosten

- De penningmeester maakt de afspraken met de verhuurders van de benodigde ruimtes en overlegt de huurprijzen in het bestuur.
- Daarna worden de contracten beoordeeld en vastgelegd.

4.1.5 Reserveringen

- Elk jaar opnieuw zal de penningmeester een voorstel doen tot de nodige reserveringen.
- Het bestuur beoordeelt dit waarna alles in het financieel overzicht wordt vastgelegd.

4.1.6 Aanschaf bladmuziek

- Er dient in de begroting telkens rekening gehouden te worden met de aanschaf van bladmuziek. In overleg met de dirigent zal jaarlijks gekeken worden naar de noodzakelijkheid van aanschaf van benodigde muziek.

4.2 INKOMSTEN

Het koor kent de volgende inkomsten:

- Contributie
- Subsidie
- Sponsorgelden en fondsenwerving
- Inkomsten van de 'Vrienden van Vriendschap'
- Geld uit specifieke acties
- Inkomsten uit verkoop van door leden gemaakte producten

4.2.1 Contributie

Het aantal leden kan per jaar wisselen. De uitgaven van een gezelschap stijgen jaarlijks, gezien de jaarlijkse stijging van honoraria, zaalhuur etc..

Jaarlijks zal de penningmeester aan de ledenvergadering een goed onderbouwd voorstel doen over de hoogte van de contributie. In elk geval wordt daarin de jaarlijkse verhoging van de uitgaven meegenomen.

4.2.2 Subsidies

Het bestuur heeft een gedegen inzicht in het verwerven van mogelijke subsidies.

- Gemeentelijke: waarderingssubsidie en projectsubsidies
- Provinciale subsidies

Elk jaar zal per subsidiemogelijkheid gekeken worden waar de kansen liggen. De penningmeester maakt elk boekjaar opnieuw een voorstel hieromtrent. Waar mogelijk zal deskundige hulp worden ingeschakeld. Kosten en baten dienen zorgvuldig tegen elkaar worden afgewogen.

4.2.3 Sponsorgelden en fondsenwerving

Vriendschap heeft een aantal vaste sponsors en een sponsorcommissie die tot doel heeft het aantal sponsors uit te breiden.

Daarnaast worden diverse fondsen aangeschreven, met name voor de bekostiging van de specifieke koorprojecten. Dit is een onmisbare bron van inkomsten. De penningmeester coördineert deze fondsenwerving.

4.2.4 Inkomsten van de 'Vrienden van Vriendschap'

Mensen die Vriendschap een warm hart toedragen, kunnen Vriendschap financieel ondersteunen door 'Vriend van Vriendschap' te worden. Zij maken jaarlijks een donatie over en ontvangen in ruil daarvoor de halfjaarlijkse nieuwsbrief en uitnodigingen voor concerten. Vrienden worden aangeworven via de programmaboekjes van concerten en via de website van het koor.

4.2.5 Geld uit specifieke acties en inkomsten uit verkoop van producten

Onder inkomsten uit specifieke acties vallen o.a. de inkomsten van de Perkouwse markt en bijzondere acties zoals de Anjeractie en Rabobank-sponsoractie. Daarnaast is jarenlang een aantal koorleden actief geweest in het maken en verkopen van streekproducten onder de naam van Vriendschap. In 2022 is besloten is om met zowel de bijzondere acties waarbij de revenuen niet opwogen tegen de inspanningen, als de zogeheten 'Oliebollencommissie' te stoppen zodat aan deze inkomstenstroom een einde is gekomen.

4.3 Financiële administratie

Wettelijk is het bestuur van een vereniging verplicht zodanig de financiële administratie bij te houden dat daar te allen tijde duidelijk uit op te merken valt hoe de vereniging er financieel voorstaat. Dit overzicht is tevens noodzakelijk om beleidskeuzes weloverwogen te kunnen maken.

4.3.1 Verantwoordelijkheid

Het bestuur maakt een jaarplan waarin duidelijk wordt gemaakt welke financiële ruimte er is om de geplande activiteiten uit te voeren en welke inkomsten daarvoor nodig zijn.

De verantwoordelijkheid voor de financiële administratie ligt in eerste instantie bij de penningmeester, maar het gehele bestuur is aansprakelijk. De algemene ledenvergadering stelt het financieel verslag vast en keurt de begroting goed, na beiden op een redelijke termijn voorafgaande aan de jaarvergadering te hebben kunnen inzien.

De penningmeester zorgt voor een overzichtelijke transparante boekhouding waaruit te allen tijde de financiële situatie van de vereniging is af te leiden en waardoor het mogelijk wordt om weloverwogen beleidsbeslissingen te nemen. Tot zijn taken behoren:

- Het boeken van ontvangsten en uitgaven.
- Het bijhouden van het contributieregister.
- Periodiek informeren van het bestuur over de inkomsten en uitgaven in de afgelopen periode.
- Het samenstellen van een financieel jaarverslag en de begroting voor het volgende jaar.

4.3.2 Begroting en jaarrekening

De begroting geeft inzicht in het te verwachten tekort of overschot. Daarvoor is het steeds noodzakelijk tijdig te weten welke activiteiten er in een jaar worden georganiseerd en wat de daaraan verbonden kosten (en mogelijke inkomsten) zullen zijn.

Na afloop van elk boekjaar stelt de penningmeester de jaarrekening en het bijbehorend financieel jaarverslag op. Tijdens de Algemene Ledenvergadering legt het bestuur aan de hand hiervan verantwoording af over het afgelopen jaar. Een uit de leden samengestelde Kascontrolecommissie beoordeelt de ingediende stukken en adviseert de Algemene Ledenvergadering inzake het verlenen van décharge aan het bestuur.

5 Sponsorbeleid

Ambities van het koor brengen bijzondere activiteiten met zich mee en die drukken zwaar op de kas. Sponsors zijn een belangrijk onderdeel van een goed financieel fundament. Een sponsor kan zowel in geld als in natura ondersteunen. Sponsoring is niet alleen van belang voor de inkomsten, maar duidt ook op een betrokkenheid van het koor met de gehele samenleving en vice versa. Een goed inzicht in de organisatie van het koor, financiële onderbouwing van een activiteit, de plaats in de gemeenschap, kunnen sympathie en vertrouwen wekken. Ook goodwill is een sleutelbegrip bij het werven van sponsors. Contacten in de persoonlijke sfeer zijn belangrijk. Een sponsor schenkt zijn geld en kan een tegenprestatie verwachten. Door bijvoorbeeld het logo te vermelden van een sponsor in publicaties van de vereniging kan zijn naamsbekendheid toenemen.

Tegenprestaties:

- Naamsvermelding in diverse publicaties en/of afdruk van logo of beeldmerk in programmablad-concertkaart-bulletin-website.
- Gereserveerde plaatsen voor een concert.
- Ontvangst voor relaties van de sponsor en gereserveerde plaatsen voor een concert.

Aandachtspunten: sponsoring betekent verplichtingen.

- Een sponsor mag echter nooit invloed uitoefenen op de artistieke of inhoudelijke gang van zaken.
- Nazorg is belangrijk. De relatie met een sponsor dient zorgvuldig te worden onderhouden.
- In september/oktober wordt de begroting in bedrijven opgemaakt. Het blijkt handig om de aanvraag 2 maanden daarvoor in te dienen.

6 Publiciteit

Publiciteit is het middel waarmee een vereniging communiceert met het publiek en de openbaarheid zoekt. Het doel is om de aandacht te vestigen op de concerten, de activiteiten, de samenwerking. De PR-commissie verzorgt de publiciteit rond concerten en projecten in de plaatselijke, regionale en landelijke media. Daarnaast heeft het koor een website en een Facebookpagina die wordt beheerd door de dirigent.

Om tot een effectieve PR te komen is het jaarlijks opstellen van een publiciteitsplan een handig hulpmiddel. Het doel ervan is duidelijk te maken wie wat doet, waarom, wanneer en hoe. Het beleidsplan en het jaarrooster geven aan hoe en wanneer de vereniging zich naast de reguliere repetities in haar omgeving wil profileren. De aard van de activiteiten is mede bepalend voor de PR.

Het plan dient de volgende punten te bevatten:

- Het doel van de publiciteit
- De omschrijving van de verschillende groepen die je wilt bereiken
- Langs welke weg wil je je doelgroepen bereiken
- De planning van de acties
- De in te zetten middelen
- De begroting
- De te nemen stappen voor de evaluatie

Onderstaand kader bevat een aanzet tot een publiciteitsplan.

Doelgroepen

Per activiteit is het verstandig om potentieel publiek te informeren, te onderscheiden in:

- Het eigen vaste publiek
- Een veel grotere groep die misschien geïnteresseerd is
- De groep die in het geheel niet is geïnteresseerd

Per geval beslissen wie je in elk geval wilt bereiken. Leidraad hierbij kan zijn:

- Muziek: koren, dirigenten, musici, (amateurs professionals)
- Vrije tijd: verenigingen
- Bevolkingsgroepen: bejaarden, studenten, etnische minderheden, zieken, gehandicapten
- Subsiënten: overheden, bedrijfsleven, sponsors, adverteerders, fondsen
- Overige: horeca, toerisme, service clubs (Rotary, Lions, Probes)
- Handig is het om aan te geven om welke aantallen het bij benadering gaat.

De weg naar de "klant"

Leidraad per doelgroep:

- Muziek: korenorganisaties, gemeenteregisters, muziekinstellingen(muziekschool), muziekhandel
- Vrije tijd: buurthuizen, kunstinstellingen, boekhandels, bibliotheken, filmhuis, volksuniversiteit
- Bevolkingsgroepen: bejaarden-verzorgingstehuizen, ziekenhuizen, instellingen
- Geldgevers: gemeentelijke afdelingen, bedrijven, fondsbeheerders, winkels, adverteerders
- Overige: horeca, VVV, postagentschappen, banken.

Contacten met de media

Voor een goed contact met de media geldt de vuistregel:

- Regelmatig informatie over het koor
- Ook als het even stil is
- Persoonlijk contact

Artikelen en interviews

- Kondig een activiteit 3 maanden van te voren aan en kom er na een maand op terug
- Vraag wie het materiaal moet toezenden, welk materiaal(foto's)
- Toezenden van gevraagde en eventueel achtergrondinformatie
- Nabellen en indien niet ontvangen zend het zonder morren nog eens

Recensie/uitnodiging pers

- Het verzoek tot recensie moet aan het begin van de maand waarin het concert plaats vindt gedaan worden
- Het uitnodigen van de pers dient 2 à 3 weken voor het evenement plaats te vinden
- Hierbij strekt een goed verzorgde persmap tot aanbeveling
- inhoud map: fotomateriaal, recensies eerder uitvoeringen

Schrijvende pers

- dag- en weekbladen
- landelijk/regionaal/plaatselijk/
- parochie/kerkbladen
- huis-aan- huisbladen
- cultuuragenda's
- muziektijdschriften
- kunstperiodieken
- websites

Radio en TV

Voor amateurgezelschappen is de regionale of lokale radio- of Tv-omroep het handigste middel.

Bijna alle omroepen hebben een agenda. Wat te doen:

- Stuur informatie naar betreffende redactie van het programma
- Bellen: aan wie kan ik het verzoek richten
- Hebt u de brief ontvangen, bent u bereid om aandacht te schenken

Sociale media

Te denken valt vooral aan Facebook (Vriendschap heeft reeds een pagina) en Twitter (Vriendschap heeft een account).

Door zoveel mogelijk mensen te bereiken en berichten te delen kunnen we onze zichtbaarheid sterk vergroten.

Bovendien geldt hiervoor ook dat het helpt de eigentijdse uitstraling van het koor te vergroten.

Planning

Hoe omvangrijk de publiciteit des te langer is de voorbereiding.

Overwegingen/ inzet middelen:

- Wanneer, waar en wat
- Vormgeving
- Informatie over plaatsvinden van andere evenementen
- Weet wanneer deadlines van bepaalde bladen zijn
- Persbericht
- Drukwerk
- Affiches(3 weken van te voren)
- Flyers (korte levensduur)
- Digitale berichten(website-mails via leden)
- Mond tot mond
- Programmaboekje(visitekaartje van de vereniging)

Evaluatie P.R.

De evaluatie moet uitwijzen of een P.R. activiteit heeft gewerkt en of de gestelde doelen zijn gerealiseerd.

Richtlijnen:

- Wie hebben de activiteit bezocht
- Waren er voldoende toehoorders
- Waren dat degenen die we wilden bereiken
- Hoe waren de reacties op de p.r.
- Hoe kwam het publiek aan de informatie

7 Samenwerking en uitwisseling

Zangvereniging Vriendschap is al sinds 1896 gevestigd in de gemeente Krimpenerwaard, locatie Berkenwoude. De vereniging hecht er grote waarde aan om waar de gemeenschap dat vraagt, medewerking te verlenen aan activiteiten. Daarnaast kan het koor - als het jaarprogramma dat toelaat - deelnemen aan festivals of kleinschaliger activiteiten waarbij de ontmoeting tussen verschillende koorverenigingen en/of andere kunstdisciplines centraal staat. Dergelijke initiatieven van samenwerking werken inspirerend, dragen bij aan de zichtbaarheid van het koor en bevorderen de cultuurparticipatie.

Uitgangspunten zijn:

- De samenwerking moet in overeenstemming zijn met de missie en de visie van het koor
- Artistiek moet de samenwerking tot tevredenheid kunnen leiden. De dirigent moet mede invloed kunnen hebben op de uitvoering.
- Financieel moet het haalbaar zijn.
- Er moet voldoende draagvlak zijn onder de leden.
- Er moet voldoende voorbereidingstijd zijn.

Onderstaand kader bevat een samenwerkingschecklist.

Artistieke voorwaarden

Hierbij gaat het vooral om dirigentzaken. Voor het bestuur is het noodzakelijk om de voorwaarden zo vroeg mogelijk helder te hebben:

- Het aantal en de planning van de gezamenlijke repetities
- Afstemming van ideeën en besprekingen van betrokken dirigenten
- Afspraken of artistieke eindverantwoordelijkheid
- De benodigde ruimte
- De zaalinrichting

De zakelijke voorwaarden

- Taakverdeling
- Wie bewaakt de voortgang

- Hoe ziet het tijdpad er uit en hoe loopt de informatie
- Hoe gaat de communicatie
- Wie is formeel aansprakelijk bij een debacle
- Hoe regelen we risico's
- Hoe en wat is er verzekerd

Financiën

- Het honorarium
- Bijkomende kosten reiskosten verblijf etc.
- De wijze van betaling
- Belasting
- Huur
- Onvoorzien

Publiciteit

- Wie zorgt er voor
- Moet er een apart pr –plan gemaakt worden
- Welke andere pr activiteiten zijn er nodig
- Hoe verloopt de presentatie

Overig

- Afspraken over concertkleding
- Kennismaking

8 Vieringen

Naast het zingen is het belangrijk om met elkaar te delen en te vieren om daarmee het sociale aspect van koorzang vorm te geven.

Vaste vieringen:

- Nieuwjaarsborrel
- Afsluiting voor de zomerstop (openbare repetitie)
- Een concert gekoppeld aan een reis(je)
- Begin na de zomerstop (tapasavond)
- Een gezamenlijke borrel na het kaarslichtconcert
- Jubilea

Spontane vieringen:

- Zoals b.v. het behalen van een graad door de dirigent
- Een jubileum van een lid etc.

Rouw- en trouwplechtigheden:

In geval van overlijden van leden of verzoeken tot medewerking aan rouw- en trouwplechtigheden gelden de volgende globale richtlijnen:

- **Overlijden van eigen leden:** indien het mogelijk is om een representatief koor samen te stellen voldoen we graag aan het verzoek tot medewerking aan plechtigheden rond het overlijden van eigen leden. Hieraan zijn voor de nabestaanden geen kosten verbonden. Bij overlijden van oud-leden zijn aan een bijdrage vanuit het koor wel kosten verbonden.
- **Overlijden van mensen van buitenaf:** indien het mogelijk is om een representatief koor samen te stellen, voldoen we graag aan het verzoek tot medewerking aan plechtigheden rond het overlijden van mensen die daarom vragen. De onkosten die hiervoor in rekening worden gebracht, betreffen het honorarium van de dirigent en eventuele pianist.

- **Samenstelling koor en repertoire:** het koor dat de plechtigheid verzorgt bestaat alleen uit actieve leden van Vriendschap en het repertoire kan uiteraard slechts gekozen worden in overleg met de dirigent, waarbij de beschikbare repetitietijd een doorslaggevend argument is.
- **Trouwplechtigheden:** ook hiervoor geldt dat er een representatief koor gevormd kan worden. De kosten van het optreden worden in alle gevallen in rekening gebracht aan het bruidspaar. Repertoire wordt in onderling overleg vastgesteld.

Per keer zal zorgvuldig en in overleg met de penningmeester naar een verantwoord budget moeten worden gekeken en in overleg met bestuur en leden moet de bekostiging ervan per keer worden vastgesteld. Het is van belang om jaarlijks een bedrag hiervoor te reserveren op de begroting.